

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 866/01
Zo dňa: 14.05.2014

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 21
Počet príloh: -

PROTOKOL

**o výsledku kontroly plnenia cieľov a záväzkov vyplývajúcich z členstva
Slovenskej republiky v Európskej únii v oblasti biopalív v doprave**

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Bratislava august 2014

Zhrnutie

Kontrola, vykonaná na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“), bola súčasťou kontrolnej akcie „Kontrola plnenia cieľov a záväzkov vyplývajúcich z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii v oblasti biopalív v doprave“. Do Plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2014 bola zaradená na základe zapojenia sa Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) do medzinárodnej kontroly organizovanej pracovnou skupinou EUROSAI pre kontrolu životného prostredia.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť implementáciu predpisov Európskej únie (ďalej len „EÚ“) v oblasti biopalív v doprave ako súčasti politiky zabezpečenia obnoviteľných zdrojov energií do legislatívy Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a vyhodnotiť plnenie povinností orgánov štátnej správy v oblasti biopalív v doprave.

MŽP SR vyplynuli povinnosti v oblasti biopalív v doprave od 01.05.2011 zo zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 309/2009 Z. z.“) po jeho novelizácii v rámci implementácie smerníc EÚ. MŽP SR bolo zodpovedné za oblasť kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny, výpočtov na stanovenie vplyvu biopalív a biokvapalín na množstvo uvoľnených emisií skleníkových plynov a výpočtov uvoľnených emisií skleníkových plynov počas životného cyklu fosílnych palív.

MŽP SR vypracovalo vyhlášku č. 271/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá trvalej udržateľnosti a ciele na zníženie emisií skleníkových plynov z pohonných látok (ďalej len „vyhláška č. 271/2011 Z. z.“), ktorá nadobudla účinnosť od 01.09.2011.

Zároveň zaviedlo Národný systém SR pre biopalivá a biokvapaliny (ďalej len „Národný systém“), ktorý predstavuje ucelený systém postupov a procedúr, ktoré majú zabezpečiť, že biopalivá a biokvapaliny boli vyrobené v súlade s kritériami trvalej udržateľnosti. Národný systém riadi MŽP SR spolu so Slovenským hydrometeorologickým ústavom (ďalej len „SHMÚ“) s presne vymedzenými kompetenciami a povinnosťami. Zároveň v ňom pôsobia odborne spôsobilé osoby na účely overovania výpočtu emisií skleníkových plynov počas životného cyklu biopalív a biokvapalín (ďalej len „OSO“) a hospodárske subjekty – právnické osoby (ďalej len „PO“) a fyzické osoby (ďalej len „FO“) vstupujúce do procesu výroby biopaliva alebo biokvapaliny v niektorej časti ich životného cyklu.

Súčasťou Národného systému je Slovenský národný verifikačný systém (ďalej len „Verifikačný systém“), ktorý zahŕňa OSO, aplikačné postupy a kontrolné mechanizmy používané počas celého životného cyklu biopaliva alebo biokvapaliny. Výstupy Verifikačného systému aktuálne akceptujú Česká republika, Maďarsko, Rakúsko a Nemecko.

Kontrolou bolo zistené, že SHMÚ konal a koná ako OSO, keď overoval a overuje potvrdenia o pôvode biopaliva alebo biokvapaliny (ďalej len „Potvrdenie“) aj po vydaní osvedčení OSO, ktoré MŽP SR vedie od 25.05.2012 v registri OSO. SHMÚ nepostupoval a nepostupuje v súlade s § 19a zákona č. 309/2009 Z. z., nakoľko vykonávať činnosť OSO mohol do obdobia, kým nebudú takéto osoby vedené v registri OSO.

Zároveň ale SHMÚ neplnil ostatné povinnosti OSO uložené v § 14d ods. 12 písm. d) až g) zákona č. 309/2009 Z. z. (napr. najmenej jedenkrát ročne skontrolovať plnenie kritérií trvalej udržateľnosti a hmotnostnej bilancie u PO a FO, ktorým overuje Potvrdenia).

Zákonom č. 309/2009 Z. z. a vyhláškou č. 271/2011 Z. z. sú uložené povinnosti OSO voči SHMÚ aj SHMÚ voči OSO. SHMÚ preto nemôže súčasne konať ako OSO aj ako organizácia poverená vykonávaním dohľadu nad činnosťou OSO.

MŽP SR vydalo osvedčenia o odbornej spôsobilosti trom OSO, ktoré vedie v registri OSO. Kontrolou bolo zistené, že činnosť vykonávala a vykonáva iba jedna OSO. MŽP SR a SHMÚ do termínu vypracovania tohto protokolu o výsledku kontroly nevykonali kontrolu OSO, čím SHMÚ nepostupoval v súlade s § 8 ods. 2 vyhlášky č. 271/2011 Z. z.

SHMÚ archivoval iba Potvrdenia, ktoré sám overil. PO a FO, ktorým Potvrdenia overila OSO si povinnosť podľa § 14c ods. 1 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. (zaslať kópiu Potvrdenia SHMÚ) neplnili a neplnia.

PO a FO, ktoré uvádzajú pohonnú látku inú ako biopalivo na trh v SR sú povinné podľa § 14c ods. 2 zákona č. 309/2009 Z. z. zaslať SHMÚ správu o úrovni tvorby emisií skleníkových plynov počas životného cyklu na jednotku energie z pohonnej látky inej ako biopalivo a dodávanej energie. Kontrolou bolo zistené, že SHMÚ ani MŽP SR nemali informácie o tom, ktoré PO a FO uviedli pohonnú látku inú ako biopalivo na trh v SR a mali uvedenú správu zaslať SHMÚ.

V rámci plnenia záväzkov vyplývajúcich SR z Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy, Kjótskeho protokolu a z Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 280/2004/ES o mechanizme sledovania emisií skleníkových plynov v spoločenstve a uplatňovania Kjótskeho protokolu vypracovalo MŽP SR v spolupráci so SHMÚ v kontrolovanom období niekoľko správ, týkajúcich sa emisií skleníkových plynov (Ročné správy 2012, 2013, 2014; 1. Dvojročná správa 2013; Národné inventarizačné správy 2012, 2013, 2014 a 6. Národná správa SR o zmene klímy).

Z inventarizačných správ vyplynulo, že jedným zo sektorov, v ktorom sa nedarí stabilizovať rast emisií skleníkových plynov, je sektor cestnej dopravy. Zatiaľ, čo podiel emisií zo stacionárnych zdrojov klesá, podiel emisií z dopravy sa neustále zvyšuje. Podľa Ročnej správy 2014 od roku 1990 vzrástli emisie z dopravy o 31 %, keď v roku 1990 predstavovali len 9 %.

Objem emisií skleníkových plynov v doprave stúpa najmä z dôvodu zvýšenia počtu osobných a nákladných automobilov a nárastu intenzity premávky. Tento rast nedokáže vykompenzovať ani zníženie spotreby pohonných látok znížením energetickej náročnosti vozidiel cestnej dopravy a využívanie biopalív v doprave. Zvyšujúce sa množstvo biozložky v pohonných látkach má zanedbateľný vplyv na množstvo emisií skleníkových plynov.

Vzhľadom na cieľ stanovený pre SR v Klimaticko-energetickom balíčku pre sektory mimo schémy obchodovania s emisnými kvótami v EÚ, do ktorých patrí aj doprava (do roku 2020 prekročiť úroveň emisií skleníkových plynov maximálne o 13 % v porovnaní s rokom 2005) bude potrebné venovať vyššiu pozornosť zavádzaniu účinných politík a opatrení na zastavenie negatívneho vývoja tvorby emisií skleníkových plynov v cestnej doprave.

Kontrolou bolo zároveň zistené, že MŽP SR a SHMÚ neuzatvorili v rokoch 2012 a 2013 po navýšení príspevku zo štátneho rozpočtu na kontrahované práce dodatok ku kontraktu, čím nepostupovali v súlade s čl. II kontraktu.

Odporúčanie NKÚ SR:

Na základe poznatkov, získaných kontrolou, NKÚ SR odporúča MŽP SR:

- V spolupráci so SHMÚ, Ministerstvom hospodárstva SR, Finančným riaditeľstvom SR a Slovenskou obchodnou inšpekciou vytvoriť systém poskytovania informácií o PO a FO, ktoré uviedli pohonnú látku inú ako biopalivo na trh v SR, a ktoré nezaslali SHMÚ správu podľa § 14c ods. 2 zákona č. 309/2009 Z. z.

Protokol o výsledku kontroly

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 866/01 zo 14.05.2014 vykonali:

Ing. Marcela Ušáková	vedúca kontrolnej skupiny,
Ing. Zuzana Cagalová	členka kontrolnej skupiny

kontrolu plnenia cieľov a záväzkov vyplývajúcich z členstva SR v EÚ v oblasti biopalív v doprave, účelom ktorej bolo preveriť implementáciu predpisov EÚ v oblasti biopalív v doprave ako súčasti politiky zabezpečenia obnoviteľných zdrojov energií do legislatívy SR a vyhodnotiť plnenie povinností orgánov štátnej správy v oblasti biopalív v doprave.

Kontrola bola vykonaná v čase od 03.06.2014 do 18.08.2014 na MŽP SR, Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava, IČO: 42181810 za roky 2012, 2013 a súvisiace obdobia s predmetom kontroly.

Predmetom kontroly bola implementácia legislatívy EÚ súvisiacej s biopalivami v doprave do legislatívy SR, plnenie povinností vyplývajúcich pre kontrolovaný subjekt zo všeobecne záväzných právnych predpisov SR a úloh z uznesení vlády SR v oblasti biopalív v doprave.

Na základe poverenia predsedu NKÚ SR č. 871/01 zo 14.05.2014 bola vykonaná kontrola aj na SHMÚ, kde NKÚ SR vypracoval protokol o výsledku kontroly dňa 15.08.2014, s ktorým bol oboznámený štatutárny orgán SHMÚ. Štatutárny orgán nevzniesol písomné námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení, uvedených v protokole o výsledku kontroly. Zistené skutočnosti a nedostatky, uvedené vo výslednom materiáli na SHMÚ sú, vzhľadom na zriaďovateľskú funkciu MŽP SR k nemu, v primeranom rozsahu obsiahnuté v príslušných častiach tohto protokolu o výsledku kontroly.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1 Vymedzenie pôsobnosti a postavenia MŽP SR so zameraním na oblasť biopalív v doprave

MŽP SR je rozpočtovou organizáciou, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami zapojená na štátny rozpočet SR. Ako právnická osoba vystupuje MŽP SR v právnych vzťahoch vo svojom mene.

V kontrolovanom období plnilo MŽP SR úlohy ústredného orgánu štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia v rozsahu ustanovenia § 16 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, vrátane ochrany prírody a krajiny, ochrany ovzdušia, ozónovej vrstvy a klimatického systému Zeme a zabezpečovania jednotného informačného systému o životnom prostredí a plošného monitoringu.

Povinnosti MŽP SR v oblasti biopalív v doprave upravoval v kontrolovanom období zákon č. 309/2009 Z. z. a vyhláška č. 271/2011 Z. z., vydaná na jeho základe. MŽP SR bolo

zodpovedné za oblasť kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny, výpočtov na stanovenie vplyvu biopalív a biokvapalín na množstvo uvoľnených emisií skleníkových plynov a výpočtov uvoľnených emisií skleníkových plynov počas životného cyklu fosílnych palív.

Plnenie úloh v oblasti kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny zabezpečoval podľa Organizačného poriadku MŽP SR odbor politiky zmeny klímy (ďalej len „odbor PZK“). V období od 01.01.2012 do 28.06.2012 bol odbor PZK začlenený do sekcie zmeny klímy a ekonomických nástrojov, ktorá patrila do priamej riadiacej pôsobnosti štátneho tajomníka. Od 29.06.2012 do 30.09.2013 bol odbor PZK zaradený do priamej riadiacej pôsobnosti štátneho tajomníka II. ako súčasť sekcie sektorových politík a trvalo udržateľného rozvoja. Po zmene Organizačného poriadku, účinnnej od 01.10.2013, zostal odbor PZK zaradený do priamej riadiacej pôsobnosti štátneho tajomníka II. a začlenený bol do sekcie environmentálnej politiky. Od 01.01.2014 bol zrušený odbor PZK v sekcii environmentálnej politiky a zriadený bol odbor zmeny klímy v priamej riadiacej pôsobnosti štátneho tajomníka I.

Sekcie, v rámci ktorých bol začlenený odbor PZK, okrem iného usmerňovali, metodicky riadili a kontrolovali SHMÚ v oblasti zmeny klímy.

Odbor PZK bol v rámci hlavnej činnosti okrem iného gestorom:

- spolupráce s relevantnými inštitúciami pri transpozícii Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/30/ES z 23.04.2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o kvalitu automobilového benzínu, motorovej nafty a plynového oleja a zavedenie mechanizmu na monitorovanie a zníženie emisií skleníkových plynov, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 1999/32/ES, pokiaľ ide o kvalitu paliva využívaného v plavidlách vnútrozemskej vodnej dopravy, a zrušuje smernica 93/12/EHS (ďalej len „Smernica 2009/30/ES“),
- spolupráce s relevantnými inštitúciami pri transpozícii Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23.04.2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES (ďalej len „Smernica 2009/28/ES“),
- spolupráce s Ministerstvom hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“) na tvorbe, plnení, priebežnom vyhodnocovaní a reportovaní Národného akčného plánu pre energiu z obnoviteľných zdrojov,
- súčinnosti pri legislatíve a uplatňovaní zákona č. 309/2009 Z. z.,
- súčinnosti pri tvorbe legislatívnych nástrojov SR v oblasti podpory využívania obnoviteľných zdrojov energie,
- prípravy environmentálnych noratívov na dodržiavanie kritérií trvalej udržateľnosti pre jednotlivé obnoviteľné zdroje energie.

V rámci odboru PZK plnili úlohy v oblasti kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny traja zamestnanci MŽP SR.

Podľa Organizačného poriadku boli na MŽP SR zriadené aj dočasné poradné orgány zabezpečujúce špecifické úlohy a skúšobné komisie. Medzi poradné orgány patrila aj Komisia pre koordináciu politiky zmeny klímy. Na MŽP SR pracovala v kontrolovanom období aj Skúšobná komisia MŽP SR pre overovanie odbornej spôsobilosti na účely overovania výpočtu emisií skleníkových plynov z biopalív a biokvapalín (ďalej len „Skúšobná komisia“).

2 Implementácia legislatívy EÚ súvisiacej s biopalivami v doprave do legislatívy SR

Základným právnym nástrojom medzinárodného práva na ochranu globálnej klímy je Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (UNFCCC), prijatý v roku 1992 (ďalej len „Dohovor“). Hlavným cieľom Dohovoru je dosiahnuť stabilizáciu koncentrácie plynov spôsobujúcich skleníkový efekt v atmosfére na úrovni, ktorá zabráni nebezpečnému antropogénnemu vplyvu na klimatický systém. SR akceptovala všetky záväzky Dohovoru a zaviazala sa obmedziť antropogénne emisie skleníkových plynov.

V roku 1997 bol schválený Kjótsky protokol k Dohovoru s cieľom mobilizovať úsilie krajín pri znižovaní emisií skleníkových plynov prostredníctvom konkrétnych a právne záväzných redukčných cieľov. SR sa zaviazala, rovnako ako EÚ, znížiť celkový objem emisií skleníkových plynov do roku 2012 oproti ich úrovni v roku 1990 o 8 %.

V marci 2007 prijal Európsky parlament Stratéziu Európa 2020, v rámci ktorej boli prijaté ciele zadefinované ako:

- 20 %-ný podiel obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“) na hrubej konečnej spotrebe energie do roku 2020,
- 20 %-né zvýšenie energetickej efektívnosti do roku 2020 v porovnaní s pôvodnou prognózou,
- jednostranné zníženie emisií skleníkových plynov v EÚ do roku 2020 o 20 % v porovnaní s ich úrovňou v roku 1990.

Následne Európska komisia (ďalej len „EK“) predstavila v januári 2008 Klimaticko-energetický balíček (ďalej len „KEB“), ktorý je zásadným a komplexným riešením pre znižovanie emisií skleníkových plynov, zvyšovanie energetickej účinnosti, znižovanie spotreby fosílnych palív a podporu inovatívnych, nízko-uhlíkových technológií. KEB bol zverejnený 05.07.2009 v Úradnom vestníku EÚ a skladal sa zo šiestich základných legislatívnych noriem:

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 z 23.04.2009, ktorým sa stanovujú výkonové emisné normy nových osobných automobilov ako súčasť integrovaného prístupu Spoločenstva na zníženie emisií CO₂ z ľahkých úžitkových vozidiel,
- Smernica 2009/28/ES,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/29/ES z 23.04.2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/87/ES s cieľom zlepšiť a rozšíriť schému Spoločenstva na obchodovanie s emisnými kvótami skleníkových plynov,
- Smernica 2009/30/ES,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES z 23.04.2009 o geologickom ukladaní oxidu uhličitého a o zmene a doplnení smernice Rady 85/337/EHS, smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES a nariadenia (ES) č. 1013/2006,
- Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 406/2009/ES z 23.04.2009 o úsilí členských štátov znížiť emisie skleníkových plynov s cieľom splniť záväzky Spoločenstva týkajúce sa zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2020.

V KEB bol pre SR stanovený 14 %-ný podiel OZE na hrubej konečnej spotrebe energie do roku 2020 a 11 %-né zvýšenie energetickej efektívnosti do roku 2020. Redukčné ciele v oblasti emisií skleníkových plynov boli pre SR, rovnako ako pre ostatné členské štáty EÚ, rozdelené na ciele pre prevádzky zaradené do schémy obchodovania s emisnými kvótami v EÚ (ďalej len „sektory EÚ ETS“) a pre sektory mimo túto schému (ďalej len „sektory mimo

EÚ ETS“). SR má do roku 2020 na základe dovtedajších výsledkov v znižovaní emisií skleníkových plynov znížiť emisie skleníkových plynov v sektoroch EÚ ETS o 21 % v porovnaní s rokom 2005 a zároveň má povolené prekročiť úroveň emisií skleníkových plynov v sektoroch mimo EÚ ETS maximálne o 13 % v porovnaní s rokom 2005. Cieľ v sektoroch mimo EÚ ETS sa javí ako náročný vzhľadom na to, že k sektorom mimo EÚ ETS patria energetické zariadenia pod hranicou EÚ ETS, doprava, lokálne kúreniská, odpadové hospodárstvo a poľnohospodárstvo, ktoré sa len veľmi ťažko regulujú účinnými politikami a opatreniami.

Keďže platnosť Kjótskeho protokolu bola obmedzená do 31.12.2012, v novembri 2012 bol schválený jeho dodatok v Katarskej Dohe. Dodatkom bolo potvrdené druhé záväzné osemročné obdobie Kjótskeho protokolu od 01.01.2013 do 31.12.2020. Redukčné záväzky SR na uvedené obdobie sú rovnaké ako naše ciele zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2020 podľa KEB. Významne sa zvýšili povinnosti v oblasti podávania správ – frekvencia, rozsah a odborná náročnosť ich prípravy.

V oblasti biopalív v doprave sú v KEB rozhodujúce Smernica 2009/28/ES a Smernica 2009/30/ES.

Smernicou 2009/28/ES bol ustanovený spoločný rámec presadzovania energie z OZE. Stanovené boli okrem iného záväzné národné ciele pre podiel energie z OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe (pre SR 14 %) a pre podiel energie z OZE vo všetkých formách dopravy (10%) v roku 2020, kritériá trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny, overovanie splnenia kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny a výpočet vplyvu biopalív a biokvapalín na množstvo skleníkových plynov.

Smernica 2009/28/ES zaviedla systém sledovania životného cyklu biozložiek od pôdy až po ich dodanie konečnému spotrebiteľovi. Jeho podstatou je certifikácia pôvodu biozložky z hľadiska jej environmentálnej udržateľnosti, čo znamená, že:

- úspora emisií skleníkových plynov vyplývajúca z využitia biozložky predstavuje najmenej 35 % v porovnaní s využitím pohonných látok iných ako biopalivo (od 01.01.2017 najmenej 50 % a od 01.01.2018 najmenej 60 % pre biozložky vyrobené v zariadeniach, ktorých prevádzka začne 01.01.2017 a neskôr),
- biozložky neboli vyrobené zo surovín získaných z pôdy s vysokou hodnotou z hľadiska biodiverzity, z pôdy s vysokým obsahom uhlíka a z pôdy, ktorá bola v januári 2008 rašeliniskom,
- poľnohospodárske suroviny na výrobu biozložiek boli zároveň vyrobené v súlade s požiadavkami a normami pre dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky.

Uvedenou smernicou bola zároveň členským štátom uložená povinnosť prijať národné akčné plány pre energiu z OZE, oznámiť ich EK do 30.06.2010 a predložiť EK správu o pokroku v presadzovaní a využívaní energie z OZE do 31.12.2011 a potom každé dva roky.

Členské štáty mali povinnosť transponovať Smernicu 2009/28/ES do národnej legislatívy do 05.12.2010.

Smernicou 2009/30/ES bola novelizovaná Smernica Rady 98/70/ES Európskeho parlamentu a Rady z 13.10.1998 týkajúca sa kvality benzínu a naftových palív. Doplnené boli okrem iného kritériá trvalej udržateľnosti pre biopalivá, overovanie splnenia kritérií trvalej udržateľnosti biopalív a výpočet emisií skleníkových plynov z biopalív počas životného cyklu. Zároveň bolo členským štátom uložené, aby od dodávateľov pohonných látok požadovali postupne znížiť emisie skleníkových plynov počas životného cyklu na jednotku energie z palív a dodávanej energie do 31.12.2020 o 10 % v porovnaní s rokom 2010, pričom 4 % predstavujú predbežný dodatočný cieľ.

Členské štáty mali povinnosť transponovať Smernicu 2009/30/ES do národnej legislatívy do 31.12.2010.

Gestormi pre implementáciu uvedených smerníc boli MH SR (Smernica 2009/28/ES) a MŽP SR (Smernica 2009/30/ES), ktoré navzájom spolupracovali aj s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (ďalej len „MPRV SR“).

Národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov (ďalej len „NAP“) bol prijatý uznesením vlády SR č. 677 zo 06.10.2010 (SR prijala NAP oneskorene, termín na jeho oznámenie EK uplynul 30.06.2010).

V NAP boli stanovené národné ciele SR pre podiel energie z OZE na celkovej energii spotrebovanej v sektore výroby elektriny, tepla a chladu a v doprave do roku 2020, pričom boli zohľadnené aj vplyvy iných opatrení a politík súvisiacich s energetickou efektívnosťou a konečnou energetickou spotrebou. Zároveň boli v NAP stanovené opatrenia na dosiahnutie určených cieľov.

V oblasti OZE v doprave bol v súlade so Smernicou 2009/28/ES stanovený 10 %-ný podiel energie z OZE v roku 2020. V NAP bolo skonštatované, že SR má vo všeobecne záväzných právnych predpisoch pre oblasť biopalív stanovené povinnosti vo forme povinného primiešavania biozložiek do motorových palív a podpora biopalív je realizovaná prostredníctvom zníženia spotrebnej dane na pohonné látky s obsahom biozložiek. NAP predpokladal využitie elektrickej energie z OZE v cestnej doprave a bioplynu od roku 2016 a využitie biopalív vyrobených z odpadov od roku 2018. Systém kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny, ako aj pravidlá, podmienky a postupy ich certifikácie mali byť upravené v podobe zákona alebo vládneho nariadenia s účinnosťou najneskôr do konca roka 2011.

SR transponovala čl. 17, 18 a 19 Smernice 2009/28/ES a čl. 7a, 7b, 7c a 7d Smernice 2009/30/ES prostredníctvom novelizácie zákona č. 309/2009 Z. z. zákonom č. 136/2011 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 01.05.2011 (SR transponovala smernice po stanovených termínoch – 05.12.2010, resp. 31.12.2010). Novelou boli určené základné úlohy a povinnosti príslušných orgánov a hospodárskych subjektov v súvislosti s preukazovaním plnenia kritérií trvalej udržateľnosti pri výrobe biopalív a biokvapalín, ktoré sú podmienkou pre ich následné započítanie do plnenia národného cieľa SR pre podiel OZE na hrubej konečnej spotrebe.

Nadväzne na ustanovenia zákona č. 309/2009 Z. z. boli vydané nasledujúce vykonávacie predpisy:

- vyhláška č. 271/2011 Z. z., ktorou boli okrem iného stanovené kritériá trvalej udržateľnosti biopalív a biokvapalín, podrobnosti preukazovania plnenia jednotlivých kritérií trvalej udržateľnosti, metodika výpočtu emisií skleníkových plynov počas životného cyklu pohonných látok a biokvapalín a spôsob výpočtu úspory emisií skleníkových plynov, ktorá vyplýva z využívania biopalív a biokvapalín (účinnosť nadobudla 01.09.2011),
- vyhláška MPRV SR č. 295/2011 Z. z., ktorou bol určený Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy v Bratislave (ďalej len „VÚPOP“) za organizáciu, ktorá spravuje a aktualizuje databázu území, na ktorých vypestovaná biomasa určená na výrobu biopaliva alebo biokvapaliny spĺňa kritériá trvalej udržateľnosti a zároveň v nich možno očakávať, že emisie skleníkových plynov z pestovania poľnohospodárskych surovín nepresahujú limity ustanovené vyhláškou č. 271/2011 Z. z. Prílohou vyhlášky č. 295/2011 Z. z. je vzor Vyhlásenia pestovateľa/dodávateľa biomasy určenej na výrobu biopaliva alebo biokvapaliny. Vyhláška č. 295/2011 Z. z. nadobudla účinnosť 01.10.2011.

- vyhláška MH SR č. 373/2011 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 309/2009 Z. z. (účinnosť nadobudla 15.11.2011). Vo vyhláške bolo okrem iného určené, že na účely preukazovania plnenia národných povinností využitia energie z OZE sa prínos biopalív vyrobených z odpadov vrátane odpadového kuchynského oleja, zvyškov, nepotravinárskych celulóзовých materiálov a lignocelulóзовých materiálov považuje v porovnaní s inými biopalívami za dvojnásobný.

3 Plnenie povinností vyplývajúcich pre MŽP SR zo všeobecne záväzných právnych predpisov SR a úloh z uznesení vlády SR v oblasti biopalív v doprave

3.1 Národný systém SR pre biopalivá a biokvapaliny a Slovenský národný verifikačný systém

MŽP SR, ako orgán štátnej správy zodpovedný za oblasť kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny, výpočtov na stanovenie vplyvu biopalív a biokvapalín na množstvo uvoľnených emisií skleníkových plynov a výpočtov uvoľnených emisií skleníkových plynov počas životného cyklu fosílnych palív, zaviedlo Národný systém SR pre biopalivá a biokvapaliny. Národný systém bol skontrolovaný EK cestou právnej kontroly implementácie Smernice 2009/28/ES a Smernice 2009/30/ES.

Národný systém predstavuje ucelený systém postupov a procedúr, ktoré majú zabezpečiť, že biopalivá a biokvapaliny boli vyrobené v súlade s kritériami trvalej udržateľnosti. Národný systém vychádza z ustanovení zákona č. 309/2009 Z. z. a vyhlášky č. 271/2011 Z. z. a riadi ho MŽP SR spolu so SHMÚ s presne vymedzenými kompetenciami a povinnosťami. Zároveň v ňom pôsobia OSO a hospodárske subjekty – PO a FO, ktoré vstupujú do procesu výroby biopaliva alebo biokvapaliny v niektorej časti výrobného procesu. V podmienkach SR sú to farmári; pestovateľské subjekty; zberné miesta biomasy (napr. poľnohospodárske sklady); obchodné spoločnosti, ktoré obchodujú s biomasou, surovým, upraveným alebo finálnym biopalivom alebo biokvapalinou a motorovým palivom s obsahom biogénnej látky; výrobcovia biopalív alebo biokvapalín a výrobcovia motorových palív, ktorí majú povinnosť primiešavať biogénne látky do fosílného motorového paliva.

Pestovateľ, alebo hospodársky subjekt, u ktorého biomasa k ďalšej výrobe biopaliva alebo biokvapaliny vznikla, musí vydať Vyhlásenie pestovateľa/dodávateľa biomasy určenej na výrobu biopaliva alebo biokvapaliny (ďalej len „Vyhlásenie“). Vo Vyhlásení PO a FO vyhlasuje, že jej produkt spĺňa kritériá trvalej udržateľnosti viažuce sa na dopestovanie, resp. vznik biomasy.

Podľa § 3 ods. 5 až 8 vyhlášky č. 271/2011 Z. z. biopalivá nesmú byť vyrobené zo surovín získaných z pôdy s vysokou hodnotou z hľadiska biodiverzity, s vysokým obsahom uhlíka a z pôdy, ktorá bola v januári 2008 rašeliniskom. Ochrana uvedených území je zabezpečovaná prostredníctvom zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“). Jedná sa najmä o vyhlásené prírodné rezervácie, národné prírodné rezervácie, územia s 5. stupňom ochrany a chránené vtáacie územia. Zákom č. 543/2002 Z. z. a vyhláškami MŽP SR, ktorými boli uvedené územia vyhlásené, sú definované činnosti, ktoré nie je možné na týchto územiach vykonávať. Zároveň VÚPOP spravuje a aktualizuje databázu území, na ktorých pestovaná repka olejná a kukurica siata na zrno spĺňa kritériá trvalej udržateľnosti a možno v nich očakávať, že emisie skleníkových plynov z pestovania uvedených poľnohospodárskych surovín nepresahujú limity ustanovené vyhláškou č. 271/2011 Z. z. (externá vrstva BIOFUEL v databáze LPIS zverejnená na internetovej stránke VÚPOP).

Poľnohospodárske suroviny na výrobu biopalív alebo biokvapalín musia byť zároveň vyrobené v súlade s požiadavkami a normami pre dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky. Splnenie tohto kritéria je v SR oprávnená kontrolovať Pôdohospodárska platobná agentúra pri poskytovaní priamych platieb na plochu.

Ak subjekty nasledujúce v biopalivovom alebo biokvapalinovom reťazci využívajú „určené hodnoty“ úspor emisií skleníkových plynov uvedené v Smernici 2009/28/ES a vyhláske č. 271/2011 Z. z., PO a FO vydáva iba Vyhlásenie. V prípade, že to subjekty nasledujúce v biopalivovom alebo biokvapalinovom reťazci požadujú (subjekty počítajú „skutočné hodnoty“ úspor emisií skleníkových plynov), musí PO a FO uviesť reálne emisie skleníkových plynov z pestovania, resp. vzniku biomasy, alebo reálne údaje potrebné k výpočtom emisií skleníkových plynov (napr. spotrebu nafty, spotrebu osiva, spotrebu hnojív, spotrebu vody a spôsob zavlažovania, hektárové výnosy a pod.).

Každá PO a FO, ktorá je zapojená do životného cyklu výroby pohonnej látky, biopaliva alebo biokvapaliny od pestovania alebo vzniku suroviny po jej uvedenie na trh v SR, musí viesť evidenciu o hmotnostnej bilancii a pohybe biomasy a poskytovať presné, úplné a pravdivé informácie o pôvode biomasy. MŽP SR na svojej internetovej stránke zverejnilo popis a príklady hmotnostnej bilancie.

V prípade, že hospodársky subjekt, napr. poľnohospodársky sklad, dostane niekoľko Vyhlásení PO a FO, môže na základe hmotnostnej bilancie vydať nové (združené) Vyhlásenie pre biomasu s rovnakými znakmi trvalej udržateľnosti.

PO a FO, ktorá uvádza pohonné látky s obsahom biopalív vrátane pohonných látok, ktoré sú 100 %-ným biopalivom alebo biokvapalinu na trh v SR musí vydať Potvrdenie. Potvrdenie je doklad, že biopalivo alebo biokvapalina boli vyrobené v súlade s kritériami trvalej udržateľnosti a jeho prílohou je Vyhlásenie na účely overenia.

V Potvrdení PO a FO uvádza okrem iného množstvo dodaného biopaliva alebo biokvapaliny, jeho energetický obsah, celkové emisie skleníkových plynov zo životného cyklu biopaliva alebo biokvapaliny, deklarovanú úsporu emisií skleníkových plynov z biopaliva alebo biokvapaliny a spôsob ich výpočtu. PO a FO môže pre výpočet emisií skleníkových plynov použiť metodiku uvedenú vo vyhláske č. 271/2011 Z. z., metodiku uznanú členským štátom EÚ alebo metodiku dobrovoľnej schémy uznanej EK. MŽP SR v súlade so svojimi právomocami odporúča používať výpočtový program BioGrace, pričom je možné využívať typické emisie z pestovania schválené v Národnej správe NUTS II, národné emisné faktory palív a výroby elektriny. Ide o najrozšírenejší program používaný v oblasti výpočtu emisií skleníkových plynov z biopalív a biokvapalín. SR sa podieľala aj na skúšobnej prevádzke uvedeného programu a na praktických školeniach sa zúčastnili zástupcovia MŽP SR, SHMÚ a podnikateľských subjektov.

PO a FO musí zabezpečiť overenie Potvrdenia OSO uvedenou v registri OSO, ktorý vedie MŽP SR a je zverejnený na jeho internetovej stránke. K overeniu môže PO a FO využiť aj dobrovoľné certifikačné systémy uznané EK a MŽP SR uznané národné certifikačné systémy členských štátov EÚ. V takomto prípade PO a FO uvádza v Potvrdení registračné číslo z daného certifikačného systému, alebo certifikačným systémom vydaný certifikát príkladá v jeho prílohe a Potvrdenie nepodlieha opätovnej kontrole OSO. K termínu vypracovania tohto protokolu o výsledku kontroly bolo na internetovej stránke MŽP SR zverejnených 15 dobrovoľných certifikačných systémov uznaných EK a tri národné certifikačné systémy členských štátov EÚ – Nemecka a Rakúsko.

Podľa MŽP SR je problémom nemožnosť vzájomného uznávania čiastkových certifikátov medzi rôznymi schémami a absolútny zákaz uznávania certifikátov vydaných národnými schémami zo strany EK uznaných dobrovoľných schém. Pre PO a FO to

mnohokrát znamená ťažkosti s odhadovaním potrebnej certifikácie, nakoľko nie vždy je schopná dopredu odhadnúť, v akom certifikačnom systéme budú jej odberatelia fungovať a aké certifikáty budú vyžadovať. Hospodárske subjekty sú tak neodôvodnene nútené k certifikácii vo viacerých systémoch kvality a viacerých certifikačných schémach. Rovnako pretrvávajú ťažkosti s prevodom biomasy, či čiastkového produktu medzi schémami. Zároveň dobrovoľné schémy uznané EK vo viacerých prípadoch schválené pravidlá fungovania postupne zmenili, doplnili alebo niektoré ustanovenia zrušili, pričom na zmeny už nebol potrebný súhlas EK a vyjadrenie členských štátov EÚ. MŽP SR považuje túto situáciu za precedens, ktorý sa nezlučuje s procedúrami uvádzania na trh akéhokoľvek iného výrobku.

Potvrdenie predkladá PO a FO v prípade biopaliva orgánom finančnej správy pri kontrole motorového paliva a jeho prepúšťaní do príslušného colného režimu, resp. pri uvádzaní pohonnej látky do voľného obehu z dôvodu zaradenia do príslušnej sadzby spotrebnej dane, ktorá sa odvíja od miery plnenia povinného podielu biopaliva spĺňajúceho kritériá trvalej udržateľnosti. Zároveň má PO a FO povinnosť zaslať Potvrdenie SHMÚ.

Súčasťou Národného systému je aj databáza PO a FO zapojených do výroby biopaliva alebo biokvapaliny, ktorú spravuje SHMÚ. Registrácia je vykonaná na základe dobrovoľnej žiadosti PO a FO a slúži výhradne k zjednodušeniu administratívnych krokov pri číslovaní vydaných Potvrdení, alebo pri registrácii v národných systémoch krajín, ktoré uznali Slovenský národný verifikačný systém. V Národnom systéme bolo k termínu vypracovania tohto protokolu o výsledku kontroly registrovaných 35 subjektov.

Slovenský národný verifikačný systém

Verifikačný systém je súčasťou Národného systému. Jeho vznik bol spôsobený neexistenciou dobrovoľných certifikačných systémov uznaných EK (prvé certifikačné systémy uznala EK s účinnosťou od 10.08.2011). Verifikačný systém zahŕňa OSO, aplikačné postupy a kontrolné mechanizmy používané počas celého životného cyklu biopaliva alebo biokvapaliny. Výstupy Verifikačného systému aktuálne akceptujú Česká republika, Maďarsko, Rakúsko a Nemecko.

Minister životného prostredia SR listom z 26.11.2010 poveril SHMÚ overovaním Potvrdení na základe požiadaviek výrobcov zmesových palív, biopalív a biokvapalín potrebných pre export uvedených výrobkov na trhy krajín EÚ.

Podľa § 19a zákona č. 309/2009 Z. z., účinného od 01.05.2011, MŽP SR v spolupráci s poverenými odbornými organizáciami vykonáva činnosť OSO do obdobia, kým nebudú takéto osoby vedené v registri OSO.

MŽP SR v spolupráci so SHMÚ uskutočnilo dňa 25.01.2012 školenie pre záujemcov o odbornú spôsobilosť. Po splnení kvalifikačných predpokladov na výkon činnosti a úspešnom absolvovaní skúšky pred Skúšobnou komisiou vydalo MŽP SR osvedčenia o odbornej spôsobilosti na účely overovania výpočtu emisií skleníkových plynov počas životného cyklu biopalív a biokvapalín trom odborným zamestnancom troch PO. Osvedčenia boli platné na obdobie od 25.05.2012 do 24.05.2014. MŽP SR zároveň pridelo OSO registračné čísla (SK-BIO-002 až SK-BIO-004) a zapísalo ich do registra OSO. Po novelizácii zákona č. 309/2009 Z. z., ktorou bola platnosť osvedčení predĺžená na päť rokov, vydalo MŽP SR na základe žiadostí OSO nové osvedčenia s platnosťou do 24.05.2017.

V registri OSO, zverejnenom na internetovej stránke MŽP SR, je uvedený aj SHMÚ s registračným číslom SK-BIO-001, s dátumom uznania vykonávať činnosť OSO od 26.11.2010 (list ministra životného prostredia SR) a koncom platnosti „podľa zákona“.

Kontrolou bolo zistené, že SHMÚ overoval a overuje Potvrdenia aj po vydaní osvedčení OSO, ktoré MŽP SR vedie od 25.05.2012 v registri OSO, čím nepostupoval a nepostupuje v súlade s § 19a zákona č. 309/2009 Z. z. Zároveň ale SHMÚ neplnil ostatné povinnosti OSO uložené v § 14d ods. 12 písm. d) až g) zákona č. 309/2009 Z. z. (napr. najmenej jedenkrát ročne skontrolovať plnenie kritérií trvalej udržateľnosti a hmotnostnej bilancie u PO a FO, ktorým overuje Potvrdenia). Zákonom č. 309/2009 Z. z. a vyhláškou č. 271/2011 Z. z. sú uložené povinnosti OSO voči SHMÚ aj SHMÚ voči OSO. SHMÚ preto nemôže súčasne konať ako OSO aj ako organizácia poverená vykonávaním dohľadu nad činnosťou OSO.

OSO majú podľa ustanovení zákona č. 309/2009 Z. z. vykonávať činnosti voči PO a FO, ktoré sú zapojené do životného cyklu biopaliva alebo biokvapaliny. Činnosti vykonávajú na základe zmlúv uzatvorených s PO a FO. Predovšetkým overujú Potvrdenia, prílohou ktorých sú Vyhlásenia. Podľa § 4 ods. 3 vyhlášky č. 271/2011 Z. z. Vyhlásenia nepodliehajú povinnému overovaniu OSO. Zároveň sú OSO povinné najmenej jedenkrát ročne skontrolovať plnenie kritérií trvalej udržateľnosti a hmotnostnej bilancie u PO a FO, ktorým overujú Potvrdenia a najmenej u 3 % pestovateľov biomasy pri kontrole dodávateľa biomasy, výrobcu alebo dovozcu kvapalných alebo plyných produktov určených na výrobu biopalív alebo biokvapalín a výrobcu alebo dovozcu biopalív alebo biokvapalín, ktorý odoberal biomasu priamo od pestovateľov. Zistené závažné nedostatky sú povinné bezodkladne oznámiť SHMÚ. Zároveň sú povinné zaslať SHMÚ súhrnnú správu o vykonaných kontrolách za kalendárny rok po jeho skončení.

Kontrolou bolo zistené, že činnosť na základe vydaného osvedčenia vykonáva od roku 2012 iba OSO s registračným č. SK-BIO-003.

Dohľad nad činnosťou OSO vykonáva podľa zákona č. 309/2009 Z. z. SHMÚ, ktorý má zároveň podľa § 8 ods. 2 vyhlášky č. 271/2011 Z. z. povinnosť kontrolovať činnosť OSO, pracovné postupy, metódy a plnenie ustanovení zákona č. 309/2009 Z. z. a uvedenej vyhlášky najmenej jedenkrát ročne. Zároveň je OSO povinná umožniť kontrolu výkonu svojej činnosti nielen zo strany SHMÚ alebo aj MŽP SR.

Kontrolou bolo zistené, že MŽP SR a ani SHMÚ nevykonali v rokoch 2012 – 2013 priamo kontrolu činnosti OSO, čím SHMÚ nepostupoval v súlade s § 8 ods. 2 vyhlášky č. 271/2011 Z. z. Nepriamu kontrolu činnosti OSO vykonalo MŽP SR v spolupráci so SHMÚ v rámci dvoch kontrol plnenia povinností vyplývajúcich PO a FO zapojeným do životného cyklu biopaliva zo zákona č. 309/2009 Z. z. a vyhlášky č. 271/2011 Z. z.:

- dňa 09.12.2013 vykonali kontrolu v piatich akciových spoločnostiach so sídlom v Leopoldove, ktoré vyrábajú biopalivá. Predmetom kontroly boli správnosť vedenia hmotnostnej bilancie spoločností, spôsob výpočtu úspor emisií skleníkových plynov počas životného cyklu biopaliva alebo biokvapaliny a doklady súvisiace s činnosťou OSO vo vzťahu ku kontrolovaným subjektom. Podľa zápisu kontrolou neboli zistené nedostatky, kontrolované subjekty postupovali podľa zákona č. 309/2009 Z. z.
- dňa 30.05.2014 vykonali kontrolu v akciovej spoločnosti so sídlom v Bratislave, ktorá primiešava biopalivo do pohonných látok. Predmetom kontroly boli správnosť vedenia hmotnostnej bilancie spoločnosti, spôsob výpočtu úspor emisií skleníkových plynov počas životného cyklu biopaliva alebo biokvapaliny, spôsob generovania Potvrdení, obeh účtovných dokumentov, spôsob pridelovania registračných čísel Potvrdení a doklady súvisiace s činnosťou OSO vo vzťahu ku kontrolovanému subjektu. Kontrola odporučila

spoločnosti zmeniť systém číslovania Potvrdení, nakoľko dovtedy používané číslovanie nezaručovalo ich jedinečnosť (vyskytovalo sa viacero rôznych Potvrdení s rovnakým registračným číslom, čo spôsobovalo problémy u zahraničných odberateľov) a zároveň odporučila zaviesť vnútorný audit na údaje prepisované ručne do tabuľkových súborov, z ktorých sa potom automaticky počíta hmotnostná bilancia.

V rámci Verifikačného systému majú PO a FO, ktoré sú zapojené do životného cyklu biopaliva alebo biokvapaliny k dispozícii napr. pravidlá vedenia hmotnostnej bilancie, metodiku výpočtu emisií skleníkových plynov biopalív a biokvapalín počas ich životného cyklu, program BioGrace odporúčaný k realizácii výpočtov, národné schválené emisné faktory (napr. typické emisie z pestovania schválené v Národnej správe NUTS II, emisné faktory výroby elektriny a pod.), mapy území, na ktorých je uplatňovaný niektorý z limitov pre výrobu biopalív a biokvapalín na Pôdnom portáli vedenom VÚPOP, mapy chránených území na regionálnych pracoviskách Štátnej ochrany prírody SR alebo obvodných úradoch.

Kontrolou bolo zistené, že Potvrdenia zasielajú PO a FO v papierovej podobe, alebo jej elektronickej podobe, čo neumožňuje ich výpočtové hromadné spracovanie. SHMÚ má archivované iba Potvrdenia, ktoré sám overil. PO a FO, ktorým Potvrdenia overila OSO si povinnosť podľa § 14c ods. 1 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. neplnili a neplnia. SHMÚ archivuje iba prehľady o overených Potvrdeniach, ktoré mu štvrťročne zasiela OSO. Štátny dozor vykonávala podľa § 15 zákona č. 309/2009 Z. z. Štátna energetická inšpekcia (od 01.05.2014 Slovenská obchodná inšpekcia). Nezaslanie kópie Potvrdenia SHMÚ nie je v zákone č. 309/2009 Z. z. klasifikované ako správny delikt.

Podľa písomného vyjadrenia MŽP SR sa v súčasnosti EK snaží novelizáciou Smernice 2009/28/ES a Smernice 2009/30/ES zaviesť podrobné výkazníctvo, ktoré už nebude realizovateľné bez zavedenia elektronického registračného systému s webovým rozhraním. Takéto riešenie si vyžiada nielen úpravu doterajších postupov a procedúr, ale aj potrebu finančných prostriedkov.

V zákone č. 309/2009 Z. z. sú zároveň stanovené povinnosti pre MŽP SR, SHMÚ, PO a FO, ktoré uvádzajú pohonnú látku inú ako biopalivo na trh v SR. Uvedené PO a FO sú povinné monitorovať a každoročne vypracovať a zaslať SHMÚ správu o úrovni tvorby emisií skleníkových plynov počas životného cyklu na jednotku energie z pohonnej látky inej ako biopalivo a dodávanej energie (ďalej len „Správa“). SHMÚ zabezpečuje ich následné overenie. MŽP SR vykonáva dohľad nad plnením povinností uvedených PO a FO a archivuje údaje nimi poskytnuté.

Správy poskytujú informácie o redukcii emisií skleníkových plynov z pohonných látok iných ako biopalivo a poskytujú obraz o schopnosti PO a FO dosiahnuť požadovaný redukčný cieľ – minimálne 6 % do roku 2020.

Kontrolou bolo zistené, že SHMÚ ani MŽP SR nemali informácie o tom, ktoré PO a FO mali zaslať Správu SHMÚ. Prehľad PO a FO, ktoré uviedli pohonnú látku inú ako biopalivo na trh v SR, malo k dispozícii Finančné riaditeľstvo SR. Štátny dozor vykonávala podľa § 15 zákona č. 309/2009 Z. z. Štátna energetická inšpekcia (od 01.05.2014 Slovenská obchodná inšpekcia), ktorá bola oprávnená uložiť pokutu za nepodanie Správy.

Odporúčanie NKÚ SR:

V spolupráci so SHMÚ, MH SR, Finančným riaditeľstvom SR a Slovenskou obchodnou inšpekciou vytvoriť systém poskytovania informácií o PO a FO, ktoré uviedli pohonnú látku inú ako biopalivo na trh v SR, a ktoré nezaslali SHMÚ Správu podľa § 14c ods. 2 zákona č. 309/2009 Z. z.

3.2 Činnosť MŽP SR v oblasti biopalív v doprave v kontrolovanom období

Plnenie úloh v oblasti biopalív v doprave zabezpečoval podľa Organizačného poriadku MŽP SR odbor PZK. Podľa predložených dokladov odbor PZK v kontrolovanom období okrem činností uvedených v predchádzajúcej časti tohto protokolu o výsledku kontroly:

- spolupracoval najmä s MH SR, MPRV SR a Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej len „MDVRR SR“) na príprave stanovísk k návrhom smerníc, rozhodnutí a nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ďalej len „EP a Rady“), napr.:
 - Návrh smernice EP a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/70/ES týkajúca sa kvality benzínu a naftových palív, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie,
 - Návrh rozhodnutia EP a Rady o pravidlách započítavania a akčných plánoch pre emisie a absorpcie skleníkových plynov vyplývajúce z činností súvisiacich s využívaním pôdy, so zmenami vo využívaní pôdy a s lesným hospodárstvom,
 - Návrh nariadenia EP a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 443/2009 s cieľom stanoviť postupy na dosiahnutie cieľa zníženia emisií CO₂ z nových osobných automobilov do roku 2020 a návrh nariadenia EP a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 510/2011 s cieľom stanoviť postupy na dosiahnutie cieľa zníženia emisií CO₂ z nových ľahkých úžitkových vozidiel do roku 2020,
 - Návrh nariadenia EP a Rady o mechanizme monitorovania a nahlasovania emisií skleníkových plynov a nahlasovania ďalších informácií relevantných z hľadiska zmeny klímy na úrovni členských štátov a EÚ,
- zástupcovia odboru PZK sa zúčastňovali na rokovaní pracovných a expertných skupín zriadených pri inštitúciách EÚ, na ktorých sa rokovalo napr. o vyššie uvedených legislatívnych návrhoch EÚ,
- spolupracoval s organizáciami v členských štátoch EÚ, ktoré zabezpečujú fungovanie systému dokazovania kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny,
- zástupcovia odboru PZK sa zúčastňovali na pracovných rokovaní združenia trhových regulátorov biopalív a biokvapalín Európy REFUREC, predmetom ktorých bola napr. implementácia smerníc 2009/28/ES a 2009/30/ES, dobrovoľné schémy, dvojnásobné započítavanie, zisťovanie podvodov v súvislosti s použitým kuchynským olejom, ...
- spolupracoval s MH SR na príprave noviel zákona č. 309/2009 Z. z.,
- spolupracoval so Slovenským ústavom technickej normalizácie (ďalej len „SÚTN“) na vytváraní európskych a národných noriem (biopalivá, biokvapaliny); zástupca odboru PZK sa zúčastňoval na stretnutiach SÚTN v rámci subkomisie TK50/SK2 Tuhé biopalivá a tuhé alternatívne palivá,
- zástupcovia odboru PZK boli členmi viacerých pracovných skupín, napr. Pracovná skupina pre oblasť poľnohospodárskej biomasy a jej energetického využitia (gestor MPRV SR), Pracovná skupina pre elektromobilitu (gestor MH SR), Ad hoc pracovné skupiny pod Komisiou pre koordináciu politiky zmeny klímy,
- spolupracoval so SHMÚ na príprave Ročných správ (Annual Report) a 1. Dvojročnej správy (Biennial Report) o emisiách skleníkových plynov, Národných inventarizačných správ a na príprave 6. Národnej správy SR o zmene klímy, ktoré boli predložené EK a sekretariátu Dohovoru a Kjótskeho protokolu,
- spolupracoval s dotknutými rezortmi na vypracovaní Správ o priebežnom stave plnenia prijatých medzinárodných záväzkov SR v oblasti politiky zmeny klímy,
- spolupracoval na vypracovaní, predkladal stanoviská a pripomienky k materiálom z oblasti obnoviteľných zdrojov energie (napr. Akčný plán energetickej efektívnosti na

roky 2014-2016 s výhľadom do roku 2020, Energetická politika SR, Stratégia rozvoja elektromobility v SR a jej vplyv na národné hospodárstvo SR, ...),

- poskytoval informácie PO a FO z oblasti emisií skleníkových plynov počas životného cyklu pohonných látok, biokvapalín a dodávanej energie.

Podľa písomného vyjadrenia zodpovedného zamestnanca MŽP SR boli v kontrolovanom období čerpané finančné prostriedky z titulu plnenia úloh v oblasti biopalív v doprave iba na platové náležitosti a súvisiace náklady na pracovné cesty zamestnancov MŽP SR podieľajúcich sa na riešení tejto problematiky na odbore PZK.

Na MŽP SR bola Rozhodnutím ministra životného prostredia SR č. 1/2012-8.1 z 13.01.2012 zriadená Komisia pre koordináciu politiky zmeny klímy s účinnosťou od 15.01.2012 (ďalej len „Komisia“). Komisia bola zriadená na základe uznesenia vlády SR č. 821 z 19.12.2011 na úrovni štátnych tajomníkov pod gesciou MŽP SR, za účasti štátnych tajomníkov MH SR, MPRV SR, MDVRR SR, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva financií SR, Ministerstva zahraničných vecí SR a predsedu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. Na základe uznesenia vlády SR č. 149 z 03.04.2013 bol do Komisie doplnený štátny tajomník Ministerstva vnútra SR od 19.04.2013.

Komisia zabezpečuje koordináciu procesu prípravy a implementácie nízko-uhlíkovej stratégie rozvoja, vrátane výberu nástrojov a opatrení na znižovanie emisií skleníkových plynov v podmienkach SR, vychádzajúcich zo záväzkov SR podľa medzinárodných zmlúv a právnych aktov EÚ.

V rámci Komisie boli na riešenie úloh spojených s prípravou nízko-uhlíkovej a adaptačnej stratégie vytvorené špecifické Ad hoc pracovné skupiny, ktorých členmi sú zástupcovia relevantných ministerstiev a odborných organizácií. Pracovné skupiny zabezpečujú, na základe koordinácie z úrovne MŽP SR, aj plnenie ďalších povinností voči EK a sekretariátu Dohovoru a Kjótskeho protokolu.

V kontrolovanom období sa uskutočnili tri zasadnutia Komisie v dňoch 26.07.2012, 16.10.2013 a 10.03.2014. Komisia sa okrem iného zaoberala aj výsledkami revízie Národného systému inventarizácie emisií skleníkových plynov medzinárodným revíznym tímom. Skonštatovaná bola dobrá spolupráca s MPRV SR pri príprave inventarizácie emisií a záchytov pre sektor LULUCF (využívanie pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesné hospodárstvo). Zároveň bolo poukázané na problémy pri stanovovaní emisií v sektore dopravy a nedostatočnú spoluprácu s MDVRR SR.

3.3 Vyhodnotenie prínosu biopalív k znižovaniu emisií skleníkových plynov

V rámci plnenia záväzkov vyplývajúcich SR z čl. 4 a 12 Dohovoru a čl. 5 a 7 Kjótskeho protokolu a z Nariadenia EP a Rady 280/2004/ES o mechanizme sledovania emisií skleníkových plynov v spoločenstve a uplatňovania Kjótskeho protokolu vypracovalo MŽP SR v spolupráci so SHMÚ v kontrolovanom období nasledujúce správy, ktoré následne zaslalo sekretariátu Dohovoru a Kjótskeho protokolu a EK:

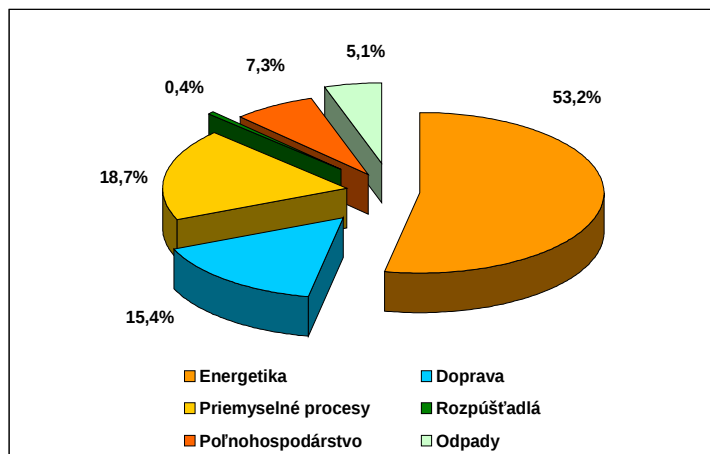
- Ročné správy 2012, 2013 a 2014 (Annual Report) – obsahujú predbežné výsledky inventarizácie emisií skleníkových plynov za roky 2010, 2011 a 2012, indikátory pokroku dosahovaného pri plnení cieľov Dohovoru a aktualizácie ďalších súvisiacich údajov k tvorbe emisií,
- 1. Dvojročnú správu 2013 (Biennial Report) – obsahuje prehľad národnej politiky a opatrení na znižovanie emisií skleníkových plynov, pokroku pri plnení redukčných cieľov Kjótskeho protokolu a aktuálne projekcie emisií skleníkových plynov,

- Národné inventarizačné správy 2012, 2013 a 2014 – obsahujú okrem iného historické údaje o tvorbe emisií skleníkových plynov za roky 1990 – 2010, 1990 – 2011 a 1990 – 2012,
- 6. Národnú správu SR o zmene klímy – obsahuje najmä súhrnné informácie o inventarizácii emisií skleníkových plynov, o národnej politike a opatreniach na zníženie emisií skleníkových plynov, projekcie a zhodnotenie vplyvu opatrení, očakávané dôsledky klimatickej zmeny, odhad zraniteľnosti a adaptačné opatrenia.

Súčasťou inventarizačných správ sú aj informácie o emisiách skleníkových plynov z pohonných látok vrátane biopalív v cestnej doprave. Na inventarizácii emisií skleníkových plynov v sektore dopravy sa podieľali aj MDVRR SR, Výskumný ústav dopravný v Žiline, Ministerstvo vnútra SR, Finančné riaditeľstvo SR, MH SR a národný expert. Údaje o spotrebe biopalív v doprave poskytlo MH SR, ktoré ich spracovalo z Hlásení o plnení povinnosti uvádzať na trh pohonné látky s obsahom biopalív, postúpených z Finančného riaditeľstva SR.

Z inventarizačných správ vyplynulo, že jedným zo sektorov, v ktorom sa nedarí stabilizovať rast emisií skleníkových plynov, je sektor cestnej dopravy. Podľa Ročnej správy 2014 podiel emisií v sektore energetika, v ktorom je zaradená aj doprava, na celkových emisiách skleníkových plynov v roku 2012 bol takmer 70 %. Emisie z dopravy v rámci sektora energetika tvorili 22 %. Zatiaľ, čo podiel emisií zo stacionárnych zdrojov klesá, podiel emisií z dopravy sa neustále zvyšuje. Od roku 1990 vzrástli emisie z dopravy o 31 %, keď v roku 1990 predstavovali len 9 %.

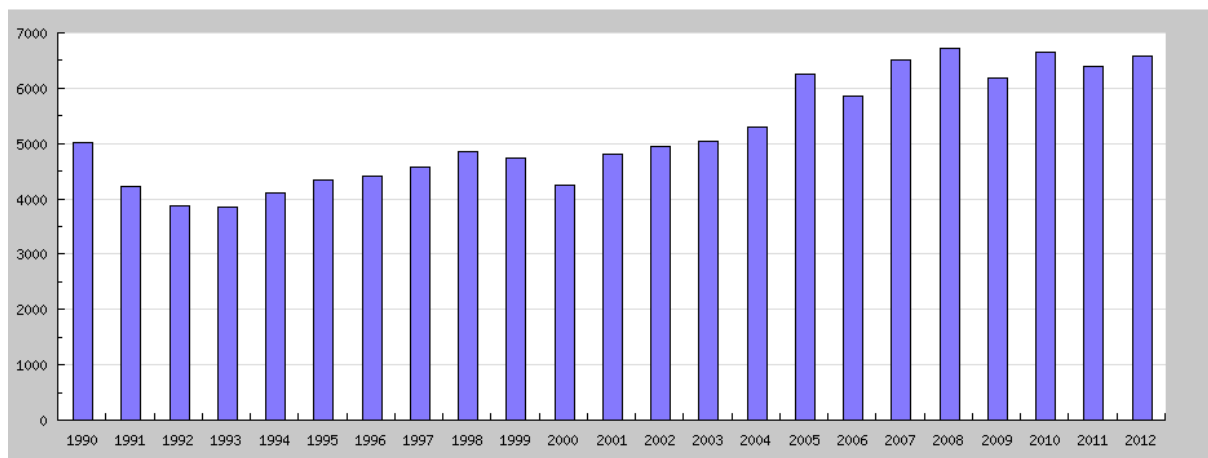
Podiel jednotlivých sektorov na celkových emisiách skleníkových plynov v roku 2012 je uvedený v nasledujúcom grafe a tabuľke v Gg (1 Gigagram = 1 000 ton):

Sektor	CO ₂ eq.(Gg)	Podiel
Energetika	22 697,67	53,17 %
Doprava	6 573,34	15,40 %
Priemysel	7 975,90	18,68 %
Rozpúšťadlá	172,93	0,41 %
Poľnohospodárstvo	3 113,37	7,29 %
Odpady	2 156,47	5,05 %

Zdroj: Správa o priebežnom stave plnenia prijatých medzinárodných záväzkov SR v oblasti politiky zmeny klímy za rok 2013

Vývoj emisií skleníkových plynov v sektore doprava od roku 1990 do roku 2012 je uvedený v nasledujúcom grafe (v Gg):

Zdroj: Informačný systém pre emisie skleníkových plynov SR

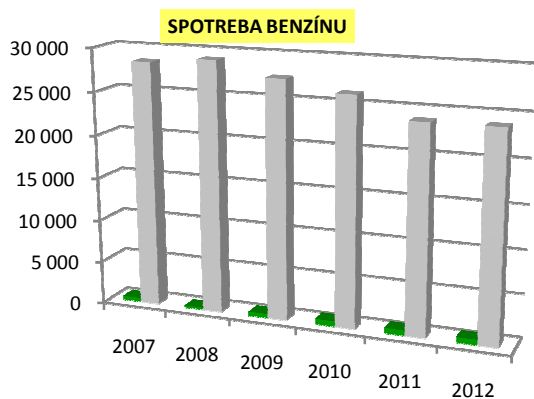
Objem emisií skleníkových plynov v doprave stúpa najmä z dôvodu zvýšenia počtu osobných a nákladných automobilov a nárastu intenzity premávky. Tento rast nedokáže vykompenzovať ani zníženie spotreby pohonných látok znížením energetickej náročnosti vozidiel cestnej dopravy a využívanie biopalív v doprave.

Údaje o spotrebe, emisiách CO₂ a obsahu biozložiek benzínu a motorovej nafty za roky 2007 – 2012 sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách a grafoch (biozložka v pohonných látkach sa začala vyhodnocovať od roku 2007):

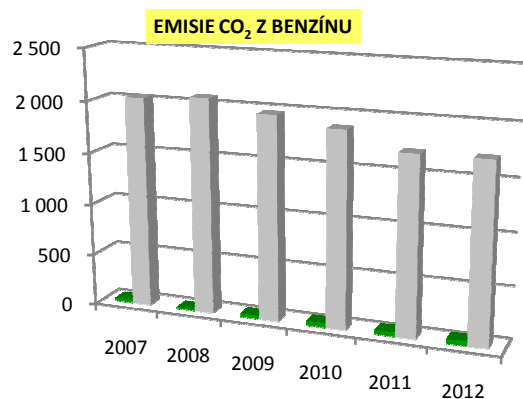
Benzín		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Benzín blendovaný TJ		28 879	29 322	27 950	26 887	24 476	24 515
Z toho	Benzín fosílny TJ	28 438	29 078	27 472	26 257	23 861	23 892
	Biozložka TJ	441,85	243,37	477,95	629,15	614,34	622,68
	obsah Biozložky v %	1,53%	0,83%	1,71%	2,34%	2,51%	2,54%
CO₂ z benzínu blendovaného Gg		2 066	2 092	2 000	1 923	1 756	1 758
Z toho	CO ₂ z Benzínu fosílného Gg	2 034	2 075	1 966	1 878	1 712	1 714
	CO ₂ z Biozložky Gg	31,61	17,36	34,20	45,00	44,07	44,66

Nafta		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nafta blendovaná TJ		58 321	60 479	55 086	63 230	62 794	64 780
Z toho	Nafta fosílna TJ	56 496	58 283	52 993	60 442	59 636	61 670
	Biozložka TJ	1 825,5	2 195,4	2 093,2	2 788,5	3 158,6	3 109,4
	obsah Biozložky v %	3,13%	3,63%	3,80%	4,41%	5,03%	4,80%
CO₂ z Nafty blendovanej Gg		4 322	4 485	4 086	4 690	4 665	4 811
Z toho	CO ₂ z Nafty fosílnej Gg	4 187	4 322	3 930	4 483	4 430	4 580
	CO ₂ z Biozložky Gg	135,27	162,79	155,25	206,81	234,63	230,91

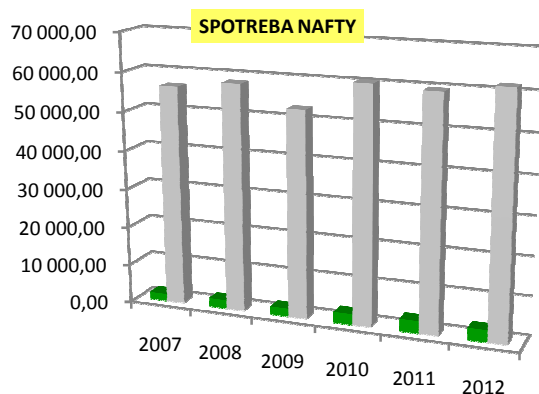
Zdroj: Národná inventarizačná správa 2014 (National Inventory Report 2014)

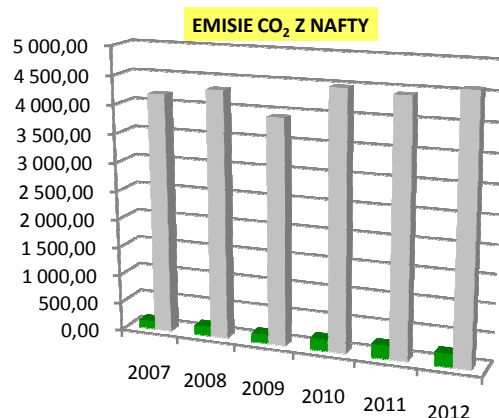
■ Biozložka [TJ] ■ Fosílny benzín [TJ]

■ CO₂ z Biozložky [Gg] ■ CO₂ z Fosílného benzínu [Gg]

■ Biozložka [TJ] ■ Fosílna nafta [TJ]

■ CO₂ z Biozložky [Gg] ■ CO₂ z Fosílnej nafty [Gg]

Zdroj: Národná inventarizačná správa 2014 (National Inventory Report 2014)

V období rokov 2007 – 2008 spotreba benzínu vzrástla o 1,3 % a spotreba nafty vzrástla o 3,1 %. Bolo to spôsobené zmenou cien pohonných látok, rozvojom stavebníctva, obchodu, priemyselných aktivít, hospodárskym rozvojom a taktiež zvyšujúcim sa trendom počtu nových áut v rámci komerčného trhu. Po roku 2008 spotreba benzínu začala klesať v dôsledku zlepšenia spotreby v osobných automobiloch (nové motory, emisné triedy). Spotreba nafty naopak stále rástla (okrem roku 2009, kedy došlo k ekonomickej recesii), čo vyplynulo z oživenia ekonomiky. Tento trend naďalej pokračuje.

Z uvedených údajov vyplýva, že rast emisií skleníkových plynov v sektore dopravy je spôsobený rastom spotreby pohonných látok a zvyšujúce sa množstvo biozložky v pohonných látkach má zanedbateľný vplyv na množstvo emisií skleníkových plynov.

Vzhľadom na cieľ stanovený v KEB pre sektory mimo EÚ ETS, do ktorých patrí aj doprava (do roku 2020 prekročiť úroveň emisií skleníkových plynov maximálne o 13 % v porovnaní s rokom 2005) bude potrebné venovať vyššiu pozornosť zavádzaniu účinných politík a opatrení na zastavenie negatívneho vývoja tvorby emisií skleníkových plynov v cestnej doprave. Na uvedené skutočnosti upozorňovalo MŽP SR aj v Správach o priebežnom stave plnenia prijatých medzinárodných záväzkov SR v oblasti politiky zmeny klímy, ktoré predložilo na rokovania vlády SR na základe uznesenia vlády SR č. 821 z 19.12.2011.

4 Plány hlavných úloh SHMÚ a Kontrakty uzatvorené medzi MŽP SR a SHMÚ

Činnosť SHMÚ sa podľa Štatútu SHMÚ riadi ročným plánom hlavných úloh, ktorý schvaľuje minister životného prostredia SR. Jeho plnenie sa polročne vyhodnocuje a odpočet plnenia úloh predkladá generálny riaditeľ SHMÚ písomne MŽP SR v termínoch do 31.07. príslušného roka a do 31.01. nasledujúceho roka.

Rok 2012

Plán hlavných úloh pre rok 2012 (ďalej len „PHÚ 2012“) bol schválený na operatívnej porade ministra životného prostredia SR konanej dňa 12.12.2011. V PHÚ 2012 mal SHMÚ v sektoroch voda, ovzdušie a informatika určených 45 úloh v celkovej sume 7 910 062,- eur, pričom zo štátneho rozpočtu malo byť formou príspevku čerpaných 6 910 000,- eur.

Vyhodnotenie plnenia PHÚ 2012 predložil SHMÚ na MŽP SR 18.08.2012 a 14.02.2013, teda po termínoch stanovených v Štatúte SHMÚ. Podľa vyhodnotenia PHÚ 2012 SHMÚ čerpal k 31.12.2012 na riešenie úloh finančné prostriedky v celkovej sume 11 826 705,09 eur, z toho zo štátneho rozpočtu 7 553 554,80 eur (zdroj 111 a 131B).

Na stanovenie príspevku na rok 2012 uzatvorilo MŽP SR so SHMÚ dňa 30.12.2011 Kontrakt v súlade s uznesením vlády SR č. 1370 z 18. 12.2002 k návrhu opatrení na zdokonalenie systémov kontraktov medzi ústrednými orgánmi štátnej správy a im podriadenými organizáciami (ďalej len „Kontrakt 2012“).

V Kontrakte 2012 bola určená doba jeho trvania, predmet činnosti, spôsob a termíny vyhodnotenia, platobné podmienky, práva a povinnosti zúčastnených strán, jeho zverejnenie a verejný odpočet. Súčasťou Kontraktu 2012 bola príloha, v ktorej boli špecifikované jednotlivé úlohy v sektoroch voda, ovzdušie a informatika (celkom 45 úloh). Pre každú úlohu bola okrem iného určená suma príspevku zo štátneho rozpočtu, suma finančných prostriedkov z iných zdrojov a plánované hodiny na riešenie úlohy. Celková hodnota kontrahovaných prác bola stanovená v sume 6 910 000,- eur (príspevok zo štátneho rozpočtu v súlade so schváleným PHÚ 2012).

Kontrolou bolo zistené, že v priebehu roka bol pre SHMÚ šiestimi rozpočtovými opatreniami MŽP SR navýšený príspevok zo štátneho rozpočtu o celkovú sumu 1 404 630,73 eur, z toho 944 815,47 eur tvoril bežný transfer a 459 815,26 eur tvoril kapitálový transfer. Podľa čl. II. Kontraktu 2012 „V prípade zmien rozsahu alebo hodnoty kontrahovaných prác je potrebné uzatvárať dodatky ku kontraktu.“ Neuzatvorením dodatku ku Kontraktu 2012 po navýšení príspevku zo štátneho rozpočtu nepostupovali účastnícke strany v súlade s čl. II. Kontraktu 2012.

Priebežné hodnotenie plnenia úloh Kontraktu 2012 sa uskutočnilo 16.08.2012 a jeho záverečné hodnotenie 24.01.2013 za účasti zástupcov MŽP SR (gestorov) a zodpovedných riešiteľov. Podkladom k hodnoteniu boli situačné správy o plnení úloh, výsledky riešenia jednotlivých úloh a ich prevzatie zodpovednými gestormi. Podľa záverečného hodnotenia boli hlavné ciele a zámery úloh po vecnej stránke splnené v súlade s časovým harmonogramom riešenia, resp. špecifikáciou prác jednotlivých úloh.

Povinnosti v oblasti biopalív SHMÚ zabezpečoval v rámci úlohy č. 4224-00 Národný inventarizačný systém skleníkových plynov pod Kjótskym protokolom (ďalej len „úloha č. 4224-00“), gestorom ktorej bola riaditeľka odboru PZK. Riešitelia v rámci úlohy č. 4224-00 zabezpečovali najmä:

- inventarizáciu a projekcie emisií skleníkových plynov pod Kjótskym protokolom a Dohovorom,
- koordináciu a manažment Národného inventarizačného systému emisií skleníkových plynov,
- plnenie politík a opatrení EÚ v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a zmeny klímy.

Podľa prílohy Kontraktu 2012 boli na úlohu č. 4224-00 rozpočtované finančné prostriedky v celkovej sume 84 400,- eur, z toho zo štátneho rozpočtu v sume 74 752,- eur. V priebehu roka boli na riešenie úlohy č. 4224-00 navýšené finančné prostriedky na základe rozpočtových opatrení. Čerpanie finančných prostriedkov k 31.12.2012 bolo vykázané v celkovej sume 107 772,- eur, z toho zo štátneho rozpočtu v sume 88 007,- eur.

SHMÚ čerpal finančné prostriedky z titulu plnenia povinností v oblasti biopalív v doprave iba na platové náležitosti jednej zamestnankyne, ktorá zároveň plnila aj iné povinnosti v rámci úlohy č. 4224-00 a na jej pracovné cesty súvisiace s kontrolovanou oblasťou. Zároveň SHMÚ dosiahol výnosy v sume 5 342,- eur za overenie Potvrdení a za zaregistrovanie žiadateľov do Národného systému.

Rok 2013

Plán hlavných úloh pre rok 2013 (ďalej len „PHÚ 2013“) bol schválený na operatívnej porade ministra životného prostredia SR konanej dňa 20.12.2012. V PHÚ 2013 mal SHMÚ v sektoroch voda, ovzdušie a informatika určených 44 úloh v celkovej sume 7 628 150,- eur, pričom zo štátneho rozpočtu malo byť formou príspevku čerpaných 6 668 150,- eur.

Vyhodnotenie plnenia PHÚ 2013 predložil SHMÚ na MŽP SR 09.08.2013 a 24.02.2014, teda po termínoch stanovených v čl. 5 ods. 4 Štatútu. Podľa vyhodnotenia PHÚ 2013 SHMÚ čerpal k 31.12.2013 na riešenie úloh finančné prostriedky v celkovej sume 13 001 691,- eur, z toho zo štátneho rozpočtu 9 338 188,- eur (zdroj 111, 131B a 131C).

Na stanovenie príspevku na rok 2013 uzatvorilo MŽP SR so SHMÚ dňa 11.12.2012 Kontrakt (ďalej len „Kontrakt 2013“). Štruktúra Kontraktu 2013 bola rovnaká ako v Kontrakte 2012. Súčasťou Kontraktu 2013 bola príloha, v ktorej bolo špecifikovaných 44 úloh v sektoroch voda, ovzdušie a informatika. Celková hodnota kontrahovaných prác bola stanovená v sume 6 668 150,- eur (príspevok zo štátneho rozpočtu v súlade so schváleným PHÚ 2013).

Kontrolou bolo zistené, že v priebehu roka bol pre SHMÚ štyrmi rozpočtovými opatreniami MŽP SR navýšený príspevok zo štátneho rozpočtu o celkovú sumu 2 672 970,77 eur, z toho 2 667 686,49 eur tvoril bežný transfer a 5 284,28 eur tvoril kapitálový transfer. Rovnako ako v roku 2012 účastnícke strany Kontraktu 2013 (MŽP SR a SHMÚ) neuzatvorili po zmene rozsahu alebo hodnoty kontrahovaných prác dodatok ku Kontraktu 2013, čím nepostupovali v súlade s čl. II. Kontraktu 2013.

Priebežné hodnotenie plnenia úloh Kontraktu 2013 sa uskutočnilo 15.08.2013 a jeho záverečné hodnotenie 06.02.2014 za účasti zástupcov MŽP SR (gestorov) a zodpovedných riešiteľov. Plnenie úloh za rok 2013, jednotlivé výstupy a informácie o riešení a plnení úloh boli spracované v situačných správach, v ktorých vecné plnenie skontrolovali a vyhodnotili zodpovední gestori jednotlivých úloh. Podľa záverečného hodnotenia boli hlavné ciele a zámery úloh po vecnej stránke splnené v súlade s časovým harmonogramom riešenia, resp. špecifikáciou prác jednotlivých úloh.

Aj v roku 2013 SHMÚ zabezpečoval povinnosti v oblasti biopalív v rámci úlohy č. 4224-00. Riešitelia v rámci úlohy č. 4224-00 zabezpečovali najmä:

- inventarizáciu a projekcie emisií skleníkových plynov pod Kjótskym protokolom a Dohovorom,
- koordináciu a manažment Národného inventarizačného systému emisií skleníkových plynov,
- plnenie politík a opatrení EÚ v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a zmeny klímy,
- prípravu 6. Národnej správy SR o zmene klímy.

Podľa prílohy Kontraktu 2013 boli na úlohu č. 4224-00 rozpočtované finančné prostriedky v celkovej sume 66 819,- eur, z toho zo štátneho rozpočtu v sume 58 410,- eur. V priebehu roka boli na riešenie úlohy č. 4224-00 navýšené finančné prostriedky na základe rozpočtových opatrení. Čerpanie finančných prostriedkov k 31.12.2013 bolo vykázané v celkovej sume 159 720,- eur, z toho zo štátneho rozpočtu v sume 141 348,- eur.

Aj v roku 2013 čerpal SHMÚ finančné prostriedky z titulu plnenia povinností v oblasti biopalív v doprave iba na platové náležitosti dvoch zamestnankýň, ktoré zároveň plnili aj iné povinnosti v rámci úlohy č. 4224-00 a na ich pracovné cesty súvisiace s kontrolovanou oblasťou. Zároveň SHMÚ dosiahol výnosy v sume 3 816,- eur za overenie Potvrdení a za zaregistrovanie žiadateľov do Národného systému.

Záver

Hlavnými kritériami pri výkone kontroly bola legislatíva SR, ktorou boli implementované smernice EÚ v oblasti biopalív v doprave a uznesenia vlády SR, ktoré boli rozhodujúce pre splnenie účelu a predmetu kontroly.

Skutočnosti a nedostatky zistené vykonanou kontrolou, vrátane odporúčania na ich riešenie, sú uvedené v zhrnutí v úvode tohto protokolu o výsledku kontroly.

Povinnosti v oblasti biopalív v doprave (oblasť kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny) MŽP SR zabezpečovalo troma zamestnancami odboru PZK. Finančné prostriedky z titulu plnenia uvedených povinností čerpalo MŽP SR iba na ich platové náležitosti a pracovné cesty súvisiace s kontrolovanou oblasťou.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa 18.08.2014:

Ing. Marcela Ušáková,
vedúca kontrolnej skupiny

Ing. Zuzana Cagalová,
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 19.08.2014

Ing. Vojtech Ferencz, PhD.,
štátny tajomník MŽP SR